A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2021. október 28.*

„Előzetes döntéshozatal – 6/2002/EK rendelet – Közösségi formatervezési minták – 4., 6. és 11. cikk – Bitorlási kereset – Lajstromozás nélküli közösségi formatervezési minta – A termék egy részének megjelenése – Az oltalmazhatóság feltételei – Összetett termék alkotóeleme – Egyéni jelleg – Nyilvánosságra jutást eredményező cselekmény”

C-123/20. sz. ügy

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) a Bírósághoz 2020. március 4-én érkezett, 2020. január 30-i határozatával terjesztett elő

a **Ferrari SpA**

és

a **Mansory Design & Holding GmbH**,

WH

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: E. Regan tanácselnök, C. Lycourgos, a negyedik tanács elnöke, és M. Ilešič (előadó) bíró,

főtanácsnok: H. Saugmandsgaard Øe,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Ferrari SpA képviseletében R. Pansch és A. Sabellek Rechtsanwälte,

– a Mansory Design & Holding GmbH és WH képviseletében B. Ackermann Rechtsanwältin,

* Az eljárás nyelve: német.

– a cseh kormány képviseletében M. Smolek, J. Vláčil és T. Machovičová, meghatalmazotti minőségben,

– az olasz kormány képviseletében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: S. Fiorentino avvocato dello Stato,

– a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében É. Gippini Fournier, T. Scharf és J. Samnadda, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2021. július 15-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a közösségi formatervezési mintáról szóló, 2001. december 12-i 6/2002/EK tanácsi rendelet (HL 2002. L 3., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 27. kötet, 142. o.) 4. cikke (2) bekezdése b) pontjának, 6. cikke (1) bekezdésének, valamint 11. cikke (1) bekezdésének és (2) bekezdése első mondatának értelmezésére irányul.

2 E kérelmet a Ferrari SpA és a Mansory Design & Holding GmbH (a továbbiakban: Mansory Design), valamint WH, az utóbbi ügyvezetője között bitorlási kereset és kapcsolódó kérelmek tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, amelynek tárgya egy lajstromozás nélküli közösségi formatervezési minta által biztosított jogok állítólagos megsértése.

Jogi háttér

3 A 6/2002 rendelet (6), (7), (16), (17), (21) és (25) preambulumbekezdése a következőket mondja ki:

„(6) Mivel a javasolt intézkedés céljait, azaz az egységes formatervezésiminta-oltalmi jognak az összes tagállamot magában foglaló egyetlen területre kiterjedő oltalmát az egyes tagállamok a közösségi mintaoltalom, valamint a közösségi mintaoltalmi hivatal létrehozásának nagyságrendje és hatása következtében nem képesek kellően biztosítani, és e célok közösségi szinten könnyebben elérhetők, a Közösség intézkedéseket fogadhat el a Szerződés 5. cikkében meghatározott szubszidiaritás elvével összhangban. […]

(7) A formatervezési minták fokozott oltalma nem csupán azt segíti elő, hogy az egyes szerzők szakterületükön hozzájárulnak a kiemelkedő minőség Közösségen belüli eléréséhez, hanem új termékek bevezetésére és fejlesztésére, valamint az előállításukra irányuló befektetésekre is ösztönöz.

[…]

(16) Egyes [uniós gazdasági] ágazatok nagy mennyiségű formatervezési mintát állítanak elő gyakran rövid piaci életű termékekre nézve, amelyek esetén a lajstromozási alakszerűségek terhe nélküli oltalomszerzés előnyt jelent, és az oltalom időtartamának csekélyebb a jelentősége. Másfelől, vannak olyan iparágak, amelyek a nagyobb jogbiztonság miatt fontosabbnak tekintik a lajstromozással járó előnyöket, és igénylik a termékeik várható piaci életének megfelelő hosszabb oltalmi időt.

(17) Mindez az oltalom két formáját kívánja meg, az egyik a rövid időtartamú lajstromozás nélküli formatervezésiminta-oltalom, a másik a hosszabb időtartamú lajstromozott formatervezésiminta-oltalom.

[…]

(21) A lajstromozott közösségi formatervezésiminta-oltalomból eredő jog kizárólagos jellege megfelel a nagyobb jogbiztonságnak. Helyénvaló ugyanakkor, hogy a lajstromozás nélküli közösségi formatervezésiminta-oltalom csak az utánzással szembeni fellépést biztosító jogot teremtsen. Ezért az oltalom nem terjedhet ki olyan formatervezett termékekre, amelyek egy második szerzőnek az első szerzőtől függetlenül kialakított formatervezési mintájának eredményeként jönnek létre. E jog azon termékek kereskedelmére is kiterjed, amelyekben a bitorolt formatervezési minták megtestesülnek.

[…]

(25) Azok az iparágak, amelyek rövid idő alatt nagy számban állítanak elő várhatóan rövid életű olyan formatervezési mintákat, amelyek közül csak néhány kerül kereskedelmi forgalomba, a lajstromozás nélküli közösségi formatervezésiminta-oltalom alkalmazásával előnyre tesznek szert. […]”

4 E rendelet „Közösségi formatervezési minta” című 1. cikke a (2) bekezdésének a) pontjában a következőket mondja ki:

„A formatervezési minta oltalomban részesül:

a) »lajstromozás nélkül oltalomban részesülő közösségi formatervezési mintaként«, ha az e rendeletben előírt módon jutott nyilvánosságra;”

5 E rendelet „Meghatározások” címet viselő 3. cikke a következőképpen rendelkezik:

„E rendelet alkalmazásában:

a) »formatervezési minta«: a termék egészének vagy részének megjelenése, amelyet magának a terméknek, illetve a díszítésének a külső jellegzetességei – különösen a rajzolat, a körvonalak, a színek, az alak, a felület, illetve az anyagok jellegzetességei – eredményeznek;

b) »termék«: bármely ipari vagy kézműipari árucikk, ideértve – egyebek mellett – azokat a részeket is, amelyeket valamely összetett termékben való összeállításra szántak, továbbá a csomagolást, a kikészítést, a grafikai jelzéseket és a nyomdai betűformákat, a számítógépi programok kivételével;

c) »összetett termék«: az olyan alkotóelemekből álló termék, amelyek eltávolításával a termék szétszedhető és utána újból összeállítható.”

6 Ugyanezen rendelet „Az oltalmazhatóság feltételei” című 4. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőket mondja ki:

„(1) A formatervezési minta akkor részesülhet közösségi formatervezésiminta-oltalomban, ha új és egyéni jellegű.

(2) Az összetett termék alkotóelemét képező termékre alkalmazott vagy ilyen termékben megtestesülő mintát akkor kell újnak és egyéni jellegűnek tekinteni, ha

a) az alkotóelem az összetett termékbe való beillesztését követően is látható marad annak rendeltetésszerű használata során; és

b) az alkotóelem látható külső jellegzetességei önmagukban is megfelelnek az újdonság és az egyéni jelleg követelményeinek.”

7 A 6/2002 rendelet „Újdonság” címet viselő 5. cikke (1) bekezdésének a) pontja a következőt írja elő:

„Új a formatervezési minta, ha azzal azonos formatervezési minta nem jutott nyilvánosságra:

a) a lajstromozás nélkül oltalomban részesülő közösségi formatervezési minta esetén azt a napot megelőzően, amelyen a minta, amelyre az oltalmat igénylik, nyilvánosságra jutott;

[…]„

8 E rendelet „Egyéni jelleg” címet viselő 6. cikke (1) bekezdésének a) pontja a következőt írja elő:

„A formatervezési mintának egyéni jellege van, ha bármely nyilvánosságra jutott mintához képest a tájékozott használóra eltérő összbenyomást tesz:

a) a lajstromozás nélkül oltalomban részesülő közösségi formatervezési minta esetén azt a napot megelőzően, amelyen a minta, amelyre az oltalmat igénylik, nyilvánosságra jutott.”

9 Az említett rendelet „Nyilvánosságra jutás” című 7. cikke az (1) bekezdésében a következőket mondja ki:

„Az 5. és az 6. cikk alkalmazásában a mintát nyilvánosságra jutottnak kell tekinteni, ha az 5. cikk (1) bekezdésének a) pontjában és a 6. cikk (1) bekezdésének a) pontjában vagy – az esettől függően – a 5. cikk (1) bekezdésének b) pontjában és a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontjában említett időpontot megelőzően a lajstromozást követő közzététellel, egyéb közlés útján, kiállítással, kereskedelmi forgalomba hozatallal vagy bármilyen más módon bárki számára hozzáférhetővé vált, kivéve ha ezek az események a rendes üzletvitel során észszerűen nem juthattak az érintett ágazaton belül a[z Unióban] működő szakmai körök tudomására. A minta nem tekinthető azonban nyilvánosságra jutottnak, ha azt harmadik személy számára kifejezett vagy hallgatólagos titoktartási kötelezettség terhe mellett mutatják be.”

10 Ugyanezen rendeletnek „A lajstromozás nélküli mintaoltalom kezdete és időtartama” című 11. cikke előírja:

„(1) Az a formatervezési minta, amely megfelel az 1. szakaszban meghatározott követelményeknek, lajstromozás nélkül részesül oltalomban attól a naptól számított hároméves időtartamra, amelyen a[z Unióban] először jutott nyilvánosságra.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában a formatervezési mintát akkor kell a[z Unióban] nyilvánosságra jutottnak tekinteni, ha azt oly módon tették közzé, állították ki, hozták kereskedelmi forgalomba, vagy vált bárki számára hozzáférhetővé, hogy ezek az események a rendes üzletvitel során észszerűen juthattak az érintett ágazatban a[z Unióban] működő szakmai körök tudomására. A formatervezési minta nem tekinthető azonban nyilvánosságra jutottnak, ha azt harmadik személy számára kifejezett vagy hallgatólagos titoktartási kötelezettség terhe mellett mutatják be.”

11 A 6/2002 rendeletnek „A közösségi formatervezésiminta-oltalom tartalma” című 19. cikke értelmében:

„(1) A lajstromozott közösségi formatervezésiminta-oltalom alapján a mintaoltalom jogosultjának kizárólagos joga van a minta hasznosítására és arra, hogy a mintát engedélye nélkül hasznosító harmadik személyekkel szemben fellépjen. Hasznosításnak minősül különösen annak a terméknek az előállítása, forgalomba hozatalra [helyesen: értékesítésre] való felkínálása, forgalomba hozatala, behozatala, kivitele, használata és e célokból való raktáron tartása, amelyre a mintát alkalmazzák, illetve amelyben a minta megtestesül.

(2) A lajstromozás nélküli mintaoltalom esetén a mintaoltalom jogosultja csak akkor léphet fel az (1) bekezdésben említett cselekmények megakadályozása érdekében, ha az engedély nélküli hasznosítás az oltalom alatt álló minta utánzásának következménye.

Az engedély nélküli hasznosítás nem tekinthető az oltalom alatt álló minta utánzásából fakadó hasznosításnak, ha olyan szerző önálló alkotómunkájának eredménye, akiről észszerűen feltételezhető, hogy nem ismerhette a jogosult által nyilvánosságra hozott formatervezési mintát.

[…]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

12 Az olaszországi székhelyű Ferrari verseny- és sportkocsikat gyárt. Csúcsmodelljét, az igen korlátozott számban gyártott FXX K-t kizárólag versenypályán való vezetésre tervezték.

13 A Ferrari először egy 2014. december 2-i sajtóközleményben mutatta be a nyilvánosságnak az FXX K modellt. Ez a közlemény a következő két fényképet tartalmazta, amelyek a jármű oldalnézetét, illetve elölnézetét ábrázolják:

14 A Ferrari FXX K két változatban készül, amelyek kizárólag a motorházfedélen található „V” színében térnek el egymástól. Az első változatban ez a „V” fekete színű, kivéve annak csúcsát, amelynek színezése megegyezik az érintett jármű alapszínével. A második változatban az említett „V” teljes egészében fekete színű.

15 A Mansory Design, amelynek WH az ügyvezetője, felsőkategóriás gépjárművek személyre szabásával foglalkozó vállalkozás. Mindkét társaság Németországban rendelkezik székhellyel. 2016 óta a Mansory Design testreszabási kiegészítőket, ún. tuningelemeket gyárt és forgalmaz, amelyek célja a Ferrari 488 GTB, egy sorozatban előállított, 2015 óta elérhető, közúti közlekedésre tervezett modell megjelenésének oly módon történő módosítása, hogy az közelítsen a Ferrari FXX K megjelenéséhez.

16 A Mansory Design több, a Ferrari 488 GTB külsejének módosítására irányuló összeállítást is kínál, közöttük a Ferrari FXX K két változatát tükröző két „front kitet”, amelyek az első változaton a motorházfedélen kialakított „V” a csúcsa kivételével fekete színű, míg a második változaton teljesen fekete színű. A Ferrari 488 GTB teljes átalakítása a karosszéria látható elemei jelentős részének cseréjével jár. 2016 márciusában a Genfi Autószalon (Svájc) alkalmával a Mansory Design bemutatott egy, a fentiek szerint átalakított gépjárművet, Mansory Siracusa 4XX néven.

17 A Ferrari úgy véli, hogy ezen elemek Mansory Design általi forgalmazása egy vagy több lajstromozás nélküli közösségi formatervezési minta által biztosított jogot sért, amely formatervezési mintáknak a Ferrari a jogosultja.

18 A Ferrari elsődlegesen úgy érvelt, hogy a „front kitek” forgalmazása sérti az első, lajstromozatlan közösségi formatervezési mintát, amely az FXX K modelljének azon részére vonatkozik, amely a motorházfedélen kialakított „V” alakú elemből, az ezen elemből középen kiemelkedő, hosszanti irányba elrendezett, uszonyszerű elemből, azaz a „strake”-ből, a lökhárító részét képező, kétrétegű első légterelőből és a középső függőleges, az első légterelőt a motorházfedéllel összekötő elemből áll. E részt a jármű egyedi „arcvonásait” meghatározó, és egyúttal repülőgépre vagy Formula–1-es autóra vonatkozó képzettársítást ébresztő egységként érzékelik. A Ferrari szerint ez a lajstromozás nélküli közösségi formatervezési minta a 2014. december 2-i sajtóközlemény közzétételének pillanatában jött létre.

19 Másodlagosan a Ferrari azt állította, hogy jogosultja egy második, lajstromozás nélküli közösségi formatervezési mintának, amely a kétrétegű első légterelő megjelenésén áll fenn, és amely a 2014. december 2-i sajtóközlemény közzétételének pillanatában, vagy legkésőbb egy „Ferrari FXX K – The Making Of” című film 2015. április 3-i közzétételének pillanatában jött létre, és amelyet a Mansory Design a „front kitek” forgalmazásával szintén bitorol.

20 Keresetének alátámasztására a Ferrari harmadlagosan a Ferrari FXX K egészének kialakításán fennálló harmadik, lajstromozás nélküli formatervezési mintára is hivatkozott, amelyet szintén felfedtek a 2014. december 2-i sajtóközleményben, egy, a gépjárművet oldalnézetben ábrázoló fényképen.

21 A Ferrari a Németországi Szövetségi Köztársaság területén értékesítésre felkínált elemeket illetően a tisztességtelen versenyre vonatkozó jogszabályok alapján az utánzás elleni védelemre alapított jogokra is hivatkozott.

22 A Ferrari első fokon ezen alapokon kérte a vitatott alkatrészek gyártásának, értékesítésre való felkínálásának, forgalomba hozatalának, kivitelének és behozatalának, használatának vagy birtoklásának az egész Európai Unió területén történő abbahagyását, valamint több mellékkövetelést – tudniillik számviteli iratok szolgáltatása, a termékek visszahívása és megsemmisítése, pénzbeli kártérítés megállapítása – is előterjesztett. A Landgericht Düsseldorf (düsseldorfi regionális bíróság, Németország) teljes egészükben elutasította e kereseti kérelmeket.

23 A Ferrari e határozattal szemben fellebbezést terjesztett elő az Oberlandesgericht Düsseldorf (düsseldorfi tartományi felsőbíróság, Németország) elé, úgy érvelve, hogy az abbahagyás iránti kérelmei, valamint a termékek visszahívására és megsemmisítésére vonatkozó kérelmei, amennyiben azok a hivatkozott közösségi formatervezési minták által biztosított jogokon alapulnak, a szóban forgó jogok 2017. december 3-i lejárata miatt okafogyottá váltak. Ezzel szemben a Ferrari fenntartotta többek között az őt ért kár megtérítése iránti kérelmeket.

24 A fellebbviteli bíróság nem adott helyt a Ferrari kérelmének, mivel megalapozatlannak ítélte az említett lajstromozás nélküli közösségi formatervezésimintákra alapított kérelmeit. E bíróság szerint az első, oltalom alá helyeztetni kívánt közösségi formatervezési minta, amely a Ferrari FXX K-nak a jelen indítvány 18. pontjában leírt részére vonatkozik, nem is létezik, mivel a Ferrari nem bizonyította, hogy teljesülne a bizonyos fokú formai önállóság és egység minimumkövetelménye. A második, a Ferrari által oltalom alá helyeztetni kívánt közösségi formatervezési minta, amely a kétrétegű első légterelő megjelenésére vonatkozik, szintén nem létezik, mivel szintén nem felel meg a formai egység követelményének. Ami a harmadik formatervezési mintát illeti, amely a Ferrari FXX K egészének kialakítására vonatkozik, az valóban létezik, azonban azt a Mansory Design nem bitorolta.

25 A Ferrari felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Bundesgerichtshofhoz (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország). E bíróság, amely helyt adott e kérelemnek, úgy véli, hogy annak kimenetele a 6/2002 rendelet értelmezésétől függ, különösen attól, hogy a termék egy részének megjelenése – a jelen esetben az FXX K modell azon része, amely tekintetében a Ferrari oltalmat igényel – e rendeletnek megfelelően milyen feltételek mellett részesülhet lajstromozás nélküli közösségi formatervezésiminta-oltalomban.

26 Ennek keretében a kérdést előterjesztő bíróság egyrészt arra keresi a választ, hogy valamely termék egésze ábrázolásának a 6/2002 rendelet 11. cikkének (2) bekezdése értelmében vett nyilvánosságra jutása e termék részei formatervezési mintáinak nyilvánosságra jutását is jelenti-e.

27 Feltételezve, hogy ez a helyzet, a kérdést előterjesztő bíróság másrészt arra keresi a választ, hogy a termék egy része megjelenésének ahhoz, hogy az e termék egészének megjelenésétől elkülönülő, a termék egy részén fennálló formatervezési mintának minősüljön, a fellebbviteli bíróság döntésének megfelelően bizonyos fokú formai önállósággal és egységgel kell-e rendelkeznie,

amely lehetővé teszi annak megállapítását, hogy e rész megjelenése nem olvad bele teljes mértékben az említett termék megjelenésébe, hanem éppen ellenkezőleg, önálló összbenyomást kelt a teljes formához képest.

28 E körülmények között a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1. Részesülhetnek-e 6/2002/EK rendelet 11. cikkének (1) bekezdése és (2) bekezdésének első mondata szerinti lajstromozás nélküli közösségi formatervezésiminta-oltalomban a termék egyes részei a termék egésze ábrázolásának nyilvánosságra jutása révén?

2. Amennyiben az első kérdésre igenlő a válasz:

Milyen jogi mércét kell az egyéni jelleg 6/2002/EK rendelet 4. cikke (2) bekezdésének b) pontja és 6. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerinti vizsgálatának keretében az összbenyomás meghatározása céljából azon alkotóelem esetében alkalmazni, amely – mint például a gépjármű karosszéria része – összetett termékbe kerül beillesztésre? Figyelembe lehet-e különösen azt venni, hogy a tájékozott használó képzetében az alkotóelem megjelenése nem egyezik meg teljes mértékben az összetett termék megjelenésével, hanem bizonyos formai önállóságot és egységet mutat, ami a teljes formától független esztétikai összbenyomás megállapítását teszi lehetővé?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

29 Két kérdésével, amelyeket célszerű együttesen vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 6/2002 rendelet 11. cikkének (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy valamely termék ábrázolásának nyilvánosságra hozatala – mint például egy gépjármű fényképeinek közzététele – eredményezheti-e a termék egy részének vagy alkotóelemének nyilvánosságra jutását, és amennyiben igen, akkor milyen mértékben kell a termék egy része megjelenésének e rendelet 3. cikkének a) pontja értelmében, illetve egy összetett termék adott alkotóeleme megjelenésének az említett rendelet 3. cikkének c) pontja és 4. cikkének (2) bekezdése értelmében véve önállónak lennie a termék egészéhez képest ahhoz, hogy e megjelenés ugyanezen rendelet 6. cikkének (1) bekezdése szerinti egyéni jellegét vizsgálni lehessen.

30 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy a 6/2002 rendelet 3. cikkének a) pontja értelmében a formatervezési minta „a termék egészének vagy részének megjelenése, amelyet magának a terméknek, illetve a díszítésének a külső jellegzetességei – különösen a rajzolat, a körvonalak, a színek, az alak, a felület, illetve az anyagok jellegzetességei – eredményeznek”. Következésképpen a 6/2002 rendelet által meghatározott rendszerben a megjelenés képezi a formatervezési minta meghatározó elemét (2017. szeptember 21-i Easy Sanitary Solutions és EUIPO kontra Group Nivelles ítélet, C-361/15 P és C-405/15 P, EU:C:2017:720, 62. pont; 2018. március 8-i DOCERAM ítélet, C-395/16, EU:C:2018:172, 25. pont).

31 Ami a 6/2002 rendelet célját illeti, hangsúlyozni kell, hogy – (6) és (7) preambulumbekezdése szerint – e rendelet a tagállamok összességét magában foglaló egységes terület tekintetében teremti meg a formatervezési minták oltalmát, amely oltalom az ipari formatervezés magasabb szintű oltalmát jelenti, aminek hatása többek között kedvez az innovációnak és az új termékek kifejlesztésének, valamint az előállításukba való befektetésnek. A Bíróság korábban már azt is

pontosította, hogy e rendelet célja abban áll, hogy biztosítsa a közösségi formatervezési minták hatékony oltalmát (2017. szeptember 27-i Nintendo ítélet, C-24/16 és C-25/16, EU:C:2017:724, 73. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

32 Harmadsorban, a 6/2002 rendelet (16) és (25) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy a lajstromozás nélküli közösségi formatervezési minta rendszerének bevezetésével az uniós jogalkotó az innováció elősegítése érdekében oltalomban kívánta részesíteni az olyan termékekre alkalmazott vagy olyan termékekben megtestesülő formatervezési mintákat, amelyek gazdasági életciklusa rövid, és amelyek esetében szerzőik gyors és hatékony oltalmat kívánnak kapni anélkül, hogy lajstromozási alakszerűségeket kellene teljesíteniük, és amelyek esetében az oltalom időtartamának csekélyebb a jelentősége.

33 A közösségi formatervezésiminta-oltalom keletkezéséhez megkövetelt anyagi feltételek, azaz a 6/2002 rendelet 4., 5. és 6. cikke értelmében vett újdonság és egyéni jelleg, függetlenül attól, hogy e formatervezési mintát lajstromozták-e, vagy sem, azonosak a termék és annak részei tekintetében. Egy összetett termék adott alkotóeleme megjelenésének oltalmát illetően azonban figyelembe kell venni az e rendelet 4. cikkének (2) bekezdésében foglalt követelményeket.

34 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak meghatározása, hogy az alapügyben szóban forgó gépjármű karosszériájának elemei a 6/2002 rendelet 3. cikkének a) pontja értelmében vett „termékrészeknek” vagy e rendelet 3. cikkének c) pontja és 4. cikkének (2) bekezdése értelmében vett „összetett termék alkotóelemeinek” minősülnek-e. Mindemellett a Bíróságnak meg kell e bíróság számára adnia az előtte folyamatban lévő ügy megoldása szempontjából hasznos útmutatásokat (lásd ebben az értelemben és analógia útján: 2019. július 4-i Tronex ítélet, C-624/17, EU:C:2019:564, 25. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

35 A kérdést előterjesztő bíróság többek között arra keresi a választ, hogy valamely termék egésze ábrázolásának a 6/2002 rendelet 11. cikkének (2) bekezdése értelmében vett nyilvánosságra jutása az e termék részei formatervezési mintáinak nyilvánosságra jutását is jelenti-e.

36 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a 6/2002 rendelet 1. cikke (2) bekezdése a) pontjának megfelelően, amennyiben az oltalom megszerzésének anyagi feltételei teljesülnek, a lajstromozás nélküli közösségi formatervezési minta létrejöttének alaki feltétele az e rendelet 11. cikkének (2) bekezdésében előírt módon történő nyilvánosságra jutás. Ez utóbbi rendelkezés értelmében a formatervezési mintát akkor kell az Unióban nyilvánosságra jutottnak tekinteni, „ha azt oly módon tették közzé, állították ki, hozták kereskedelmi forgalomba, vagy vált bárki számára hozzáférhetővé, hogy ezek az események a rendes üzletvitel során észszerűen juthattak az érintett ágazatban a[z Unióban] működő szakmai körök tudomására”.

37 Amint az e rendelkezésből kitűnik, a lajstromozás nélküli közösségi formatervezési minta abban az időpontban keletkezik, amikor az Unión belül először nyilvánosságra jut. Másodsorban ugyanezen rendelkezés értelmében a formatervezési minta akkor „nyilvánosságra jutott”, ha azt olyan események hozzák nyilvánosságra, amelyek a rendes üzletvitel során „észszerűen juthattak az érintett ágazatban [az Unióban] működő szakmai körök tudomására”. E kritérium teljesülhet abban az esetben, ha a szóban forgó formatervezési mintáról készült képeket az ezen ágazatban működő kereskedők körében terjesztették (lásd ebben az értelemben: 2014. február 13-i H. Gautzsch Großhandel ítélet, C-479/12, EU:C:2014:75, 30. pont).

38 Ennélfogva, amint arra a főtanácsnok indítványának 64. pontjában rámutatott, ahhoz, hogy egy termék egésze formatervezési mintájának nyilvánosságra jutása e termék egy része formatervezési mintájának nyilvánosságra jutását vonja maga után, elengedhetetlen, hogy e rész megjelenése e nyilvánosságra jutást eredményező cselekmény során egyértelműen azonosítható legyen. Ennek hiányában ugyanis a szakmai körök az érintett termékrész vonatkozásában észszerűen nem szerezhetik meg a 6/2002 rendelet 11. cikkének (2) bekezdésében megkövetelt ismereteket.

39 E tekintetben a Bíróság a lajstromozott közösségi formatervezési mintákat illetően már rámutatott arra, hogy a formatervezési minták 6/2002 rendeletből eredő közösségi rendszere megköveteli, hogy a formatervezési minta ábrázolásának lehetővé kell tennie annak egyértelmű azonosítását annak érdekében, hogy a gazdasági szereplők érdemi információhoz juthassanak harmadik személyek jogairól (lásd ebben az értelemben: 2018. július 5-i Mast-Jägermeister kontra EUIPO ítélet, C-217/17 P, EU:C:2018:534, 54., 55. és 60. pont). E megfontolások a lajstromozás nélküli közösségi formatervezési minták tekintetében is relevánsak, mivel a szóban forgó formatervezési minta alkotója vagy üzemeltetője tényleges és potenciális versenytársainak ebben az esetben is világos és pontos információkra van szükségük.

40 Mindemellett az oltalom tárgyának azonosítására való képességre vonatkozó követelmény, amely a lajstromozás nélküli közösségi formatervezésiminta-oltalmi rendszer keretében hozzájárul a jogbiztonság bizonyos szintjéhez, nem jelenti azt, hogy a szerzők kötelesek lennének külön-külön nyilvánosságra hozni termékük minden olyan részét, amely tekintetében lajstromozás nélküli közösségi formatervezésiminta-oltalomban kívánnak részesülni. Amint azt a főtanácsnok indítványának 70. pontjában megjegyezte, az ilyen kötelezettség ellentétes lenne az egyszerűségre és a gyorsaságra irányuló célkitűzéssel, amely, amint arra a Bíróság rámutatott, a lajstromozás nélküli közösségi formatervezési minta bevezetését vezérelte (lásd ebben az értelemben: 2014. június 19-i Karen Millen Fashions ítélet, C-345/13, EU:C:2014:2013, 42. pont).

41 Ráadásul, amint arra a főtanácsnok az indítványának 76. pontjában rámutatott, egy termékrész formatervezési mintájának külön nyilvánosságra hozatalára irányuló kötelezettség a szerző számára harmadik személyek jogbiztonsága nevében történő előírása sértené az uniós jogalkotó által a lajstromozás nélküli közösségi formatervezési minták oltalmi rendszerének keretében elérni kívánt egyensúlyt, amely jellegénél fogva azzal jár, hogy e biztonság szint a lajstromozott közösségi formatervezési mintákból eredő szinthez képest csökken.

42 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a lajstromozás nélküli közösségi formatervezésiminta-oltalom jogosultja által élvezett oltalom szintje szintén korlátozott. Egyfelől a 6/2002 rendelet 19. cikke (2) bekezdésének megfelelően a jogosult kizárólag a lajstromozás nélküli közösségi formatervezési mintájának „utánzásával” szemben részesül oltalomban. Másfelől a lajstromozás nélküli közösségi formatervezési minták számára biztosított oltalom időtartama e rendelet 11. cikkének (1) bekezdése értelmében vett első nyilvánosságra jutástól számított három évre korlátozódik.

43 Ebből a szempontból, mivel az uniós jogalkotó nem fejezett ki eltérő szándékot, a 6/2002 rendelet 11. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az nem kötelezi a szerzőket arra, hogy nyilvánosságra hozzák termékük minden olyan részét, amely tekintetében lajstromozás nélküli közösségi formatervezésiminta-oltalomban kívánnak részesülni.

44 Mindazonáltal azon kritérium, mely szerint a szakmai köröknek lehetőségük kell legyen tudomást szerezni a nyilvánosságra jutást megvalósító eseményekről, azt feltételezi, hogy a termék adott részének vagy alkotóelemének formatervezési mintája egyértelműen azonosítható. Amennyiben – mint a jelen ügyben is – a nyilvánosságra jutást eredményező cselekmény egy termék fényképeinek közzétételéből áll, a termék azon része vagy alkotóeleme formatervezési mintája jellemzőinek, – amely rész vagy alkotóelem tekintetében az oltalmat igénylik – egyértelműen láthatónak kell lenniük e fényképen.

45 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy – amint azt a Bíróság a 6/2002 rendelet 6. cikkében szereplő „bármely" „formatervezési minta" kifejezéssel kapcsolatban már kimondta – az oltalom alá helyeztetni kívánt formatervezési minta egyéni jellegének értékelése érdekében azt össze kell tudni hasonlítani a korábban már nyilvánosságra jutott formatervezési minták halmazán belül egy vagy több pontosan, egyedileg meghatározott és beazonosított mintával (lásd ebben az értelemben: 2014. június 19-i Karen Millen Fashions ítélet, C-345/13, EU:C:2014:2013, 25. pont). E célból alapvető fontosságú, hogy a korábbi formatervezési mintáról olyan képpel rendelkezzenek, amely lehetővé teszi annak pontos és biztos azonosítását.

46 Az ütköző formatervezési minták által keltett összbenyomás összehasonlítását az egyes formatervezési minták megjelenésének egészére tekintettel kell elvégezni. E tekintetben a Bíróság kimondta, hogy a 6/2002 rendelet 6. cikkét úgy kell értelmezni, hogy ahhoz, hogy egy formatervezési mintát egyéni jellegűnek lehessen tekinteni, az e minta által a tájékozott használóra tett összbenyomásnak különböznie kell attól az összbenyomástól, amelyet az ilyen használóra nem több korábbi formatervezési mintából származó egyedi elemek kombinációja, hanem egy vagy több korábbi formatervezési minta külön-külön tesz (2014. június 19-i Karen Millen Fashions ítélet, C-345/13, EU:C:2014:2013, 35. pont).

47 Következésképpen, amint arra a főtanácsnok indítványának 104. pontjában rámutatott, a 6/2002 rendelet 6. cikke értelmében vett „egyéni jelleg" fogalma nem a termék formatervezési mintája és az azt alkotó részek formatervezési mintái közötti kapcsolatot szabályozza, hanem e formatervezési minták és más korábbi formatervezési minták közötti kapcsolatot.

48 Ezen egyéni jellegnek az oltalom alá helyeztetni kívánt formatervezési minta megjelenése által a tájékozott használóra gyakorolt összbenyomásra tekintettel történő értékelése érdekében magának a „formatervezési mintának" a 6/2002 rendelet 3. cikkének a) pontjában szereplő fogalommeghatározását kell alapul venni, figyelembe véve különösen a rajzolat, a körvonalak, a színek, az alak, a felület és/vagy az anyagok jellegzetességeit.

49 Mivel a 6/2002 rendelet nem határozza meg a „termék egy része" kifejezést, azt az általános nyelvhasználatban elfogadott szokásos jelentésének megfelelően kell értelmezni (lásd analógia útján: 2017. december 20-i Acacia és D'Amato ítélet, C-397/16 és C-435/16, EU:C:2017:992, 64. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Amint arra a főtanácsnok az indítványának 107. pontjában rámutatott, a termék „összességének" egyik szakaszáról van szó. Ahhoz, hogy e szakasz külső megjelenése közösségi formatervezési mintaként oltalomban részesíthető legyen, annak per definitionem láthatónak kell lennie. Ugyanez a helyzet, amint az a 6/2002 rendelet 4. cikke (2) bekezdésének szövegéből kitűnik, ha az oltalom alá helyeztetni kívánt formatervezési minta egy összetett termék alkotóeleme.

50 Ennélfogva ahhoz, hogy a közösségi formatervezésiminta-oltalom megszerzésének feltételeit értékelni lehessen, a szóban forgó termék adott részének vagy az összetett termék adott alkotóelemének láthatónak és olyan jellegzetességek – nevezetesen rajzolatok, körvonalak, színek,

formák vagy sajátos felület – által meghatározottnak kell lennie, amelyek a termék sajátos megjelenését alkotják. Ez feltételezi, hogy a termék e részének vagy az összetett termék ezen alkotóelemének megjelenése önmagában alkalmas arra, hogy összbenyomást keltsen, és így nem olvadhat bele teljesen a termék egészének megjelenésébe.

51 Következésképpen az alapügyben a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy a Ferrari által az érintett gépjármű karosszériáját alkotó részek tekintetében oltalom alá helyeztetni kívánt formatervezési minták jellemzői megfelelnek-e a lajstromozás nélküli közösségi formatervezésiminta-oltalom megszerzésére vonatkozóan fent említett feltételeknek.

52 A fenti megfontolásokra tekintettel az előterjesztett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy a 6/2002 rendelet 11. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy valamely termék ábrázolásának nyilvánosságra hozatala – mint például egy gépjármű fényképeinek közzététele – e termék e rendelet 3. cikkének a) pontja értelmében vett része, vagy az említett termék mint összetett termék ugyanezen rendelet 3. cikkének c) pontja és 4. cikkének (2) bekezdése értelmében vett alkotóeleme formatervezési mintájának nyilvánosságra jutását eredményezi, amennyiben e rész vagy alkotóelem megjelenése e nyilvánosságra jutást eredményező cselekmény során egyértelműen azonosítható. Ahhoz, hogy vizsgálni lehessen, hogy e megjelenés megfelel-e az ugyanezen rendelet 6. cikkének (1) bekezdésében említett egyéni jelleg feltételének, a szóban forgó résznek vagy alkotóelemnek a termék vagy összetett termék olyan látható szakaszát kell képeznie, amelyet a rajzolat, a körvonalak, a színek, az alak vagy a jellegzetes felület jól körülhatárolnak.

A költségekről

53 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

A közösségi formatervezési mintáról szóló, 2001. december 12-i 6/2002/EK tanácsi rendelet 11. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy valamely termék ábrázolásának nyilvánosságra hozatala – mint például egy gépjármű fényképeinek közzététele – e termék e rendelet 3. cikkének a) pontja értelmében vett része, vagy az említett, összetett termék ugyanezen rendelet 3. cikkének c) pontja és 4. cikkének (2) bekezdése értelmében vett alkotóeleme formatervezési mintájának nyilvánosságra jutását eredményezi, amennyiben e rész vagy alkotóelem megjelenése e nyilvánosságra jutást eredményező cselekmény során egyértelműen azonosítható.

Ahhoz, hogy vizsgálni lehessen, hogy e megjelenés megfelel-e az ugyanezen rendelet 6. cikkének (1) bekezdésében említett egyéni jelleg feltételének, a szóban forgó résznek vagy alkotóelemnek a termék vagy összetett termék olyan látható szakaszát kell képeznie, amelyet a rajzolat, a körvonalak, a színek, az alak vagy a jellegzetes felület jól körülhatárolnak.

Aláírások